

CHARAKTERYSTYKA ROZWOJOWA DZIECKA W EDUKACJI WCZESNOSZKOLNEJ

dr Aleksandra Piotrowska

Rozwój fizyczny i ruchowy

1. Przeciętny wzrost i waga:

6-latka: 115 cm, waga 21 kg

10-latka: 138 cm, waga 33 kg

skok wzrostu (6/7 r.ż.)

2. Zaawansowane (choć nie zakończone)

procesy kostnienia szkieletu.

3. Mózg osiąga 90%-95 wagi mózgu

dorosłego.

4. Zwiększa się siła, ruchliwość i równowaga

procesów nerwowych (skutek to „złoty okres” w rozwoju).

5. Ruchy stają się harmonijne i skoordynowane.

6. Poprawa ruchów manipulacyjnych sprawności narzędziowych (praksji).

Rozwój poznawczy

1. Wzrost wrażliwości i czułości

zmysłowej (np. między 6 a 8 r.ż. różnicowanie wysokości tonów rośnie o 300%; słuch fonematyczny najlepszy między 9 a 12 r.ż.).

2. Zmniejszanie synkretyzmu, spostrzeganie staje się bardziej analityczno-syntetyczne.

3. Początki pamięci zamierzonej: 5/6 r.ż,

pojemność pamięci: 5 do 6 elementów.

4. **Rozwój pamięci logicznej:** u 6-latka dominuje rola emocji, u 10-latka wzrost roli uprzedniej wiedzy i myślenia w zapamiętywaniu.

5. **Większa zdolność koncentracji uwagi:** rozwój uwagi dowolnej.

6. Treści myślenia

- konkretne (wyobrażenia),
- dominuje myślenie konkretno-wyobrażeniowe,
- początki myślenia pojęciowego.

7. Czynność myślenia

- przejście od myślenia przedoperacyjnego do stadium operacji konkretnych ok.6/7 r.ż.,
- początki odwracalności myślenia,
  - * zmniejszanie się egocentryzmu,
  - * decentracja,
  - * odkrycie stałości ilości i długości.

Osiąganie pojęcia stałości:

- * ilości (6-8 r.ż.),
- * długości (6-8 r.ż.),
- * masy – trwałej ilości (7-9 r.ż.).

8. Mowa kontekstowa, poprawna artykulacja, rozwój pragmatyki mowy.

9. Zasób słownika czynnego:

- 6-latek: ok. 3 tys. słów,
- 10-latek: ok. 5,5 tys. słów.

- Osiąganie pojęcia stałości

- * ilości (6-8 r.ż.),
- * długości (6-8 r.ż.),
- * masy – trwałej ilości (7-9 r.ż.).

8. Mowa kontekstowa, poprawna artykulacja, rozwój pragmatyki mowy.

9. Zasób słownika czynnego:

6-latek: ok. 3 tys. słów,

10-latek: ok. 5,5 tys. słów.

- Mniej powierzchowny obraz innych, dziecko zaczyna dostrzegać cechy wewnętrzne drugiej osoby.
- Decentracja społeczna (możliwość przedstawiania tej samej sytuacji z punktu widzenia różnych osób).
- Bardziej trwałe związki z innymi, powstawanie przyjaźni (głównie w obrębie płci).

4. Stadium moralności heteronomicznej u 6-latka

- Egocentryzm
- Realizm moralny (stosowanie miar fizycznych w ocenie zdarzeń moralnych)
- Immanentna sprawiedliwość
- Początki konwencjonalizmu grupowego

5. Stadium moralności autonomicznej u 10-latka

- Kierowanie się uwewnętrznionymi normami
- Pryncypializm
- Uwzględnianie intencji, motywów zachowań (a nie tylko skutków)
- Duże różnice pomiędzy dziećmi

Rozwój emocjonalny

1. Wzrost znaczenia poznawczych przyczyn emocji (rola wiedzy, oczekiwań).

2. Różnicowanie emocji:

- Dostosowywanie natężenia emocji do siły i znaczenia jej przyczyny.
- Powstawanie nowych emocji.

- Postępujące ograniczanie „promieniowania” emocji, ich globalnego charakteru.
- Wzrost trwałości emocji, zmniejszenie labilności (okres harmonii i równowagi).
- Wzrost stałości emocjonalnego związku z obiektami – pojawianie się uczuć (wobec osób, zjawisk, rodzajów aktywności).

3. Zmiany ekspresji emocji

- Uczenie się nowych form ekspresji.
- Ograniczanie zakresu ekspresji.
- Wzrost świadomej kontroli zachowań ekspresyjnych.

- **Nabywanie reguł ekspresji emocji:**
  - minimalizacja
  - maksymalizacja
  - maskowanie
  - substytucja
- **Początki i rozwój socjalizacji ekspresji emocji**

REZULTAT:

Dziecko w okresie wczesnoszkolnym staje się osobą bardziej stabilną emocjonalnie, zrównoważoną, mniej gwałtowną i żywiołową.

4. Stadium moralności heteronomicznej u 6-latka

- Egocentryzm
- Realizm moralny (stosowanie miar fizycznych w ocenie zdarzeń moralnych)
- Immanentna sprawiedliwość
- Początki konwencjonalizmu grupowego

5. Stadium moralności autonomicznej u 10-latka

- Kierowanie się uwewnętrznionymi normami
- Pryncypializm
- Uwzględnianie intencji, motywów zachowań (a nie tylko skutków)
- Duże różnice pomiędzy dziećmi